

ІННОВАЦІЇ У РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА США (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЇ MONSANTO)

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується інноваційним спрямуванням. Адже в умовах бурхливого розвитку науково-технічного прогресу конкурентоспроможною може бути тільки інноваційна економіка. У зв'язку з цим дослідження інновацій у галузі сільського господарства Сполучених Штатів Америки (на прикладі діяльності компанії Monsanto – світового лідера у сільськогосподарських біотехнологіях) набуває великого наукового і практичного значення.

Monsanto Company – транснаціональна компанія, світовий лідер біотехнології рослин. Вона була заснована Джоном Куїні у 1901 р. як хімічна компанія. Але з того часу еволюціонувала у концерн, що спеціалізувався на високих технологіях у галузі сільського господарства. Основна продукція компанії – генетично модифіковані насіння кукурудзи, сої, бавовни, а також найбільш поширений у світі гербіцид «Раундап». Ключовим моментом трансформації компанії став 1996 рік, коли Monsanto почала постачати на ринок перші генетично змінені сільськогосподарські культури: трансгенну сою з новою ознакою «Раундап реді» (Roundup Ready, RR) та бавовну «Боллгард» (Bollgard), стійкою до комах. Надзвичайний успіх цих та наступних аналогічних продуктів на сільськогосподарському ринку США став стимулом для компанії переорієнтуватися з традиційної хімічної та фармакохімічної продукції на виробництво нових сортів насіння. «Раундап» – торгова марка гербіциду гліфосфат, який був винайдений та постачався компанією на ринок на початку 1970-х років [1].

На початку ХХІ ст. компанія Monsanto була найбільшим у світі біотехнологічним науково-дослідним центром, який містився у штаті Міссурі, у пригороді його столиці м. Сент-Луїс. На величезній площі у 84 га було розміщено більше 300 лабораторій, 26 теплиць та інкубаторів, де працювали майже 1100 дослідників у галузі сільського господарства. Центр було розміщено у чотирьох корпусах. У двох з них функціонували 176 лабораторій, офіси для вчених та велика наукова бібліотека. У рослинницькому корпусі крім лабораторій було споруджено більше 100 камер-кліматронів, які дозволяли регулювати умови вирощування рослин. Крім того, 0,8 га площі Центру було зайнято під оранжереї та відкриті ділянки для вирощування рослин. Одна будівля Центру була призначена для ферментації з метою отримання протеїнів та інших продуктів, призначених для профілактики здоров'я людини та харчування тварин [1].

Основними напрямками діяльності Monsanto у насінництві та геноміці були: виробництво гермоплазми та біотехнологічні вдосконалення рослин. Про ефективність діяльності Monsanto свідчать фінансові показники.

Наприклад, у 2012 р. загальний чистий прибуток від продаж сегмента насінництва та геноміки компанії склали 9,789 млн. дол. Споживачами продукції Monsanto були фермери США, Латинської Америки, Європи, Азії [2].

Але у той же час у світі сформувалася могутня опозиція діяльності Monsanto. 25 травня 2013 р. майже 2 млн. чоловік у 50 країнах світу прийняли участь в акції протесту проти генно-модифікованих продуктів. Головною мішенню маніфестантів стала компанія Monsanto як світовий лідер біотехнології рослинництва. Компанію звинувачували у тому, що насіння та інша продукція, яку вона виробляла, наносили шкоду навколишньому середовищу та здоров'ю людини. Серед вимог учасників «Маршу проти Monsanto»: обов'язкове маркування ГМО на сільськогосподарських продуктах, проведення досліджень про вплив ГМО на здоров'я, відкрита звітність Monsanto перед суспільством, у тому числі про нові технологічні розробки тощо [1].

У 2018 р. компанія Monsanto припинила своє існування. 100% її акцій викупила компанія Bayer. Але за тривалий (більше 100 років) період своєї діяльності вона накопичила багатий як позитивний, так і негативний досвід впровадження інновацій у насінництві і генетиці рослинництва, який необхідно уважно вивчати. Безперечно, науковий прогрес потребує інновацій у розвитку сільського господарства, але аналіз досвіду діяльності компанії Monsanto повинен сприяти такому розвитку аграрної сфери, який би відповідав інтересам виробників і у той же час не робив шкоди споживачам і навколишньому середовищу.

Література

1. Жиганова Л.П. «Монсанто» – мировой лидер в сельскохозяйственной технологии / Л.П. Жиганова // США и Канада: экономика, политика, культура. – 2014. – № 6. – С. 93 – 107.

2. Показники прибутку сегменту насінництва та геноміки Monsanto [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.monsanto.com/investors/Documents/Annual1%20Report/2012/monsanto-2012-annual-report.pdf